

Plan managerial pentru organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat în cadrul IOSUD-UPT

Prof.dr.ing. Romeo Florin SUSAN-RESIGA

Cuprins

Introducere.....	1
Organizarea studiilor universitare de doctorat în IOSUD-UPT.....	2
Studentii doctoranzi și derularea programelor de studii doctorale	5
Corpul conducătorilor de doctorat din IOSUD-UPT	7

Introducere

Planul managerial pentru organizarea și desfășurarea studiilor universitare de doctorat în cadrul IOSUD-UPT (Instituția Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat Universitatea Politehnica Timișoara) este elaborat ținând cont de

- Cadrul normativ la nivel național și instituțional pentru studii universitare de doctorat
- Raportul de autoevaluare a organizării și desfășurării studiilor universitare de doctorat în IOSUD-UPT pentru perioada 2011-2016, și recomandările din Hotărârea Senatului UPT nr. 203/2016 de aprobare a raportului.

Raportul de autoevaluare IOSUD-UPT oferă o radiografie a evoluției studiilor doctorale în perioada 2011-2016, atât din perspectiva corpului studenților doctoranzi cât și a corpului conducătorilor de doctorat. Această analiză este însoțită de informațiile detaliate cu privire la tezele de doctorat susținute în această perioadă și indicatorii de performanță corespunzători, conducătorii de doctorat pentru domeniile de studii doctorale din IOSUD-UPT și abilitarea de noi conducători de doctorat, precum și cadrul organizatoric pentru Școala Doctorală de Studii Inginerești. Principalele direcții de acțiune incluse în prezentul plan managerial sunt desprinse din concluziile acestui raport.

Conform Regulamentului instituțional de organizare și desfășurare a studiilor universitare de doctorat în Universitatea „Politehnica” din Timișoara, nr. 18.874 din 16.12.2011 (RIOSUD-UPT), în IOSUD-UPT sunt organizate programele de studii universitare de

doctorat în domeniile prezentate în Tabelul 1, organizate în cadrul unei singure școli doctorale (ȘD) – „Școala Doctorală de Studii Inginerești”.

Tabelul 1 Domeniile de studii universitare de doctorat în IOSUD-UPT, conform HG 778/2015 și HG 376/2016 și comisiile de specialitate CNATDCU la care sunt arondate, conform OMENCȘ 4106/10.06.2016.

D#	Domeniul studii doctorale UPT	Comisia specialitate CNATDCU
D01	Chimie	4. Chimie
D02	Inginerie civilă și instalații	6. Inginerie civilă și management
D03	Ingineria materialelor	7. Ingineria materialelor
D04	Inginerie chimică	8. Inginerie chimică, inginerie medicală, știința materialelor și nanomateriale
D05	Inginerie electrică	9. Inginerie electrică
D06	Inginerie energetică	10. Inginerie energetică
D07	Inginerie electronică, telecomunicații și tehnologii informaționale	11. Electronică, telecomunicații și nanotehnologie
D08	Calculatoare și tehnologia informației	15. Calculatoare, tehnologia informației și ingineria sistemelor
D09	Ingineria sistemelor	
D10	Inginerie industrială	16. Inginerie industrială și management
D11	Inginerie și management	
D12	Inginerie mecanică	17. Inginerie mecanică, mecatronică și robotică
D13	Arhitectură	33. Arhitectură și urbanism

Organizarea studiilor universitare de doctorat în IOSUD-UPT

În conformitate cu Regulamentul instituțional de organizare și desfășurare a studiilor universitare de doctorat în Universitatea Politehnica Timișoara (RIOSUD-UPT), elaborat în temeiul Legii 1/2011 și al HG 681/2011, în activitatea de studii universitare de doctorat în IOSUD-UPT este condusă de Consiliul pentru Studii Universitare de Doctorat (CSUD). CSUD este condus de un director, numit în urma unui concurs public organizat de UPT, în conformitate cu Regulamentul instituțional de organizare și desfășurare a alegerilor pentru structurile organizatorice și funcțiile de conducere ale studiilor universitare de doctorat la nivelul instituției organizatoare de studii universitare de doctorat Universitatea

„Politehnica” din Timișoara, nr. 6937 din 22.05.2012, aprobat prin Hotărârea Senatului UPT nr. 13 din 10.05.2012. Structura executivă pentru desfășurarea studiilor doctorale o reprezintă „Școala Doctorală de Studii Inginerești” (ȘD) coordonată de Consiliul Școlii Doctorale (CȘD) și condusă de un Director al școlii doctorale.

Principala dificultate în constituirea structurilor organizatorice pentru studii doctorale în IOSUD-UPT a reprezentat-o la nivelul anului 2012 obligativitatea ca membrii acestor structuri (conducători de doctorat) să îndeplinească standardele minimale și obigatorii pentru obținerea atestatului de abilitare, aprobate prin OM 4478, 4691 și 4692 din 2011. Ulterior, aceste standarde au fost modificate prin OM 6560/2012, ale cărui anexe au fost revizuite prin OM 4204/2013. La momentul constituirii în 2012 a CSUD și CȘD în cadrul IOSUD-UPT foarte puțini conducători de doctorat îndeplineau standardele de abilitare în vigoare la acea dată.

În prezent, există 33 de conducători de doctorat în IOSUD-UPT care au obținut atestatul de abilitare în conformitate cu legislația în vigoare, și apreciem că a crescut semnificativ și numărul conducătorilor de doctorat numiți înainte de 2011 care îndeplinesc standardele minimale și obigatorii pentru abilitare. Prin urmare, pentru alegerile ce urmează a fi organizate pentru membrii CSUD și CȘD în 2016 există suficienți potențiali candidați în IOSUD-UPT.

Raportul a autoevaluare apreciază că decizia IOSUD-UPT de a constitui o singură școală doctorală, „Școala Doctorală de Studii Inginerești”, a permis o abordare unitară a derulării programelor de studii universitare de doctorat, cu impact benefic asupra respectării unor standarde de calitate ridicate pentru toate domeniile de doctorat.

Una din dificultățile organizatorice pentru derularea studiilor doctorale a reprezentat-o lipsa unui sediu corespunzător. Această problemă este practic soluționată în prezent prin efortul conducerii UPT, urmând ca începând cu anul universitar 2016-2017 CSUD/CȘD să dispună de un sediu propriu, funcțional, în clădirea Rectoratului UPT. Deasemenea, organizarea secretariatului pentru studii doctorale a cunoscut o perioadă de permanentă adaptare la cadrul normativ în continuă evoluție. Apreciem că UPT trebuie să asigure resursa umană pentru secretariatul CSUD/CȘD la nivelul a două persoane pentru derularea eficientă a activităților curente.

Din punct de vedere al disponibilității și transparenței informațiilor cu privire la studiile doctorale apreciem că secțiunea corespunzătoare din pagina http://www.upt.ro/Informatii_studii-de-doctorat_266_ro.html, respectiv http://www.upt.ro/Informatii_scoala-doctorala_310_ro.html este corespunzător structurată și menținută la zi cu informații relevante. Deasemenea, apreciem că demersul de arhivare electronică a tezelor de doctorat susținute în cadrul Bibliotecii UPT trebuie

continuat și adus la zi, în completarea bunei practici din UPT de a publica, în format de carte, tezele de doctorat susținute public la Editura Politehnica.

Directii de acțiune

- A. Organizarea alegerilor pentru membrii CSUD și CȘD în anul 2016, pentru completarea și operaționalizarea completă a acestor consilii.
- B. Întărirea capacității organizaționale la nivelul secretariatului CSUD/CȘD pentru gestionarea eficientă a derulării programelor de studii universitare de doctorat și a procedurii de susținere a tezelor de doctorat în conformitate cu OMENCȘ 3482/2016 (Anexa 1). Alocarea de către UPT a două posturi pentru secretariatul CSUD/CȘD și ocuparea acestora prin concurs. Apreciem că amenajarea de către UPT a noului sediu pentru CSUD/CȘD în clădirea Rectoratului, și darea acestuia în folosință în septembrie 2016 contribuie la derularea în mai bune condiții a activităților organizatorice curente pentru studiile doctorale.
- C. Aducerea la zi și continuarea arhivării electronice a tezelor de doctorat susținute în IOSUD-UPT la Biblioteca UPT. Acest demers necesită colaborarea mai strânsă între CSUD/CȘD pe de o parte și conducerea Bibliotecii UPT, respectiv a editurii Politehnica, pe de altă parte. Deasemenea, CSUD/CȘD urmează să detalieze procedura de acces la tezele de doctorat în format electronic, pentru asigurarea respectării dreptului la proprietate intelectuală, pe de o parte, dar și a transparenței informațiilor, pe de altă parte.
- D. Consolidarea domeniilor de doctorat care funcționează în IOSUD-UPT, Tabelul 1, și demararea demersurilor pentru asigurarea îndeplinirii condițiilor de funcționare pentru alte domenii doctorale la care există cadre didactice din UPT care au obținut atestatul de abilitare: inginerie geodezică, ingineria mediului, matematică. În general eforturile vor fi concentrate pe domenii de studii doctorale în științe inginerești sau conexe acestora, în conformitate cu misiunea și specificul Universității Politehnica Timișoara.
- E. Evaluarea externă a IOSUD-UPT conform procedurii ce urmează a fi elaborată de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice. Menționăm că în perioada scursă de la promulgarea Codului studiilor universitare de doctorat prin HG 681/2011 nu au fost organizate evaluări ale programelor de studii doctorale, deși este prevăzută explicit evaluarea IOSUD-urilor pe domenii de doctorat, respectiv OM 3850/2012 precizează cadrul metodologic de evaluare (din păcate ne-aplicabil și prin urmare ne-aplicat). Această situație a constituit un blocaj pentru demararea de noi domenii de doctorat. În plus, alocarea de către MENCȘ a numărului de locuri cu

bursă/fără bursă, finanțate de MENCS, pentru studii doctorale nu ia în prezent în considerare indicatori de performanță specifici ciclului III de studii universitare.

- F. Actualizarea cadrului normativ intern pentru studii doctorale (RIOSUD-UPT) promulgat de Senatul UPT în 2011, ținând cont de experiența dobândită în perioada 2011-2016 și de modificările suferite de cadrul normativ la nivel național. Una din componentele critice o reprezintă procedura de susținere publică a tezei de doctorat și de constituire a dosarului de doctorat. Apreciem că standardele minimale de performanță obligatorii pentru susținerea publică a tezei de doctorat, Art. 83 RIOSUD-UPT, trebuie menținute în continuare cel puțin la același nivel pentru a asigura calitatea tezelor de doctorat elaborate în IOSUD-UPT.
- G. Cooptarea în cadrul consorțiului IOSUD-UPT și a altor organizații de cercetare (institute de cercetare-dezvoltare sau agenți economici cu activitate susținută de cercetare-dezvoltare) pentru extinderea bazei de recrutare a studenților doctoranzi și pentru îmbunătățirea suportului logistic în vederea derulării programelor de cercetare doctorală.
- H. Extinderea infrastructurii informatice a UPT pentru admiterea la licență/master pentru admiterea studenților doctoranzi.

Studenții doctoranzi și derularea programelor de studii doctorale

Numărul studenților doctoranzi înmatriculați în fiecare an universitar în IOSUD-UPT s-a stabilizat în jurul cifrei de 100. Din punct de vedere al numărului de titluri de doctor obținute (în urma susținerii publice a tezelor de doctorat și a validării acestora de CNATDCU) acest număr de studenți doctoranzi admiși în fiecare an universitar este sustenabil. Cu toate acestea, apreciem că IOSUD-UPT are potențial clar de creștere sustenabilă a numărului de studenți doctoranzi, cu asigurarea calității corespunzătoare a programelor de studii doctorale și a tezelor de doctorat elaborate.

Metodologia de admitere include evaluarea a 10 criterii de performanță, cu un punctaj maxim posibil de 30 de puncte. În prezent este prevăzut un prag minim de admitere la nivelul de 18 puncte. Admiterea constă într-o probă orală, tip interviu, susținută în fața comisiei de admitere pentru domeniul de doctorat la care a optat candidatul. Apreciem că această metodologie este adecvată în condițiile unei concurențe reduse la admitere, dar va trebui îmbunătățite în condițiile creșterii concurenței. Principala vulnerabilitate o reprezintă numărul de candidați practic egal cu numărul de locuri disponibile. Această situație este corelată cu rata ridicată de angajare a absolvenților UPT în Timișoara, unde mediul economic este bine dezvoltat și în continuă creștere. Există însă oportunitatea de a atrage spre studii doctorale ingineri din companiile care au (sau își dezvoltă) departamente

de cercetare-dezvoltare. În acest sens, se impune colaborarea mai eficientă între CSUD și Comitetul Director al UPT, organism consultativ format din personalități din domeniile economic, cultural sau social.

Direcții de acțiune:

- A. Creșterea atractivității programelor de studii doctorale și a bazei de recrutare a studenților doctoranzi, pentru asigurarea unei concurențe reale la toate domeniile de doctorat.
- B. Adaptarea ofertei de teme de doctorat în corelare cu problemele identificate împreună cu agenții economici, în vederea atragerii de studenți doctoranzi care activează în cadrul departamentelor de cercetare-dezvoltare ale acestora.
- C. Perfecționarea derulării programului de pregătire bazat pe studii universitare avansate prin asigurarea sustenabilității cursului transversal „Cercetare științifică, comunicare și deontologie” obligatoriu pentru studenții doctoranzi în UPT (a cărui eficiență și utilitate a fost evidentă în ultimii ani, cu efect benefic asupra calității tezelor de doctorat) și prin consolidarea desfășurării atelierelor tematice inițiate și dezvoltate în cadrul proiectului POSDRU ID 137070 – ATTRACTING.
- D. Perfecționarea derulării programelor individuale de cercetare științifică doctorală prin imersarea eficace a doctoranzilor în grupurile de cercetare consolidate în UPT (în cadrul centrelor de cercetare), cu utilizarea infrastructurii de cercetare și a experienței cadrelor didactice care activează în aceste grupuri. Includerea doctoranzilor în echipele de cercetare ale proiectelor de cercetare-dezvoltare derulate în UPT este o practică extrem de benefică pentru formarea doctoranzilor și pentru asigurarea finalizării corespunzătoare și la timp a tezei de doctorat.
- E. Îmbunătățirea sprijinului financiar pentru studenții doctoranzi prin accesarea oportunităților de finanțare ce vor fi disponibile în cadrul POCU (Programul Operațional Capital Uman). În perioada 2011-2016 s-a dovedit a fi extrem de benefic și motivant sprijinul financiar (burse și chetuieli de logistică a cercetării) atras prin proiectele din cadrul POSDRU (Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane).
- F. Continuarea politicii UPT de acordare, din venituri proprii, a granturilor de sprijin pentru participarea la conferințe internaționale sau pentru publicarea în reviste de specialitate. Valoare totală a acestor granturi suport depășește valoarea de 40000 EUR pe an, fiind gestionate administrativ de Departamentul Relații Internaționale al UPT. Rolul CSUD/CȘD este de a stimula și încuraja studenții doctoranzi să acceseze aceste granturi suport.

- G. Având în vedere că finalizarea și susținerea publică a tezei de doctorat în științe inginerești este foarte dificilă la finalul stagiului doctoral de 3 ani, UPT acordă, din venituri proprii, burse de sprijin pentru finalizarea tezelor de doctorat, pentru un semestru de prelungire a programului de cercetare doctorală (total 240.000 lei în 2014 și 294.000 lei în 2015). Efortul financiar UPT include, pe lângă cuantumul lunar al bursei de sprijin (integrală sau parțială) și scutirea de la plata taxei de doctorat. CȘD are atribuția de a analiza situația fiecărui doctorand și de a propune Consiliului de Administrație al UPT acordarea acestor burse. Se impune însă revizuirea criteriilor de acordare a bursei de sprijin, și prezentarea acestora doctoranzilor din ultimul an de stagiul doctoral.
- H. Finalizarea procedurii de susținere a tezelor de doctorat, conform cu OMENCȘ 3482/2016 (Anexa 1), și prezentarea acestora studenților doctoranzi în faza redactare a tezelor de doctorat. În prezent este obligatorie analiza similarităților tezei elaborate de doctorand cu alte documente, utilizând un software agreat de MENCS, pentru a evita situații de plagiat. Cum aceste prevederi sunt recente, nu este pusă la punct infrastructura și metodologia de analize de similitudini. Se impune elaborarea, testarea și operaționalizarea acestei proceduri în cadrul IOSUD-UPT pentru a evita potențiale blocaje în susținerea tezelor de doctorat începând cu toamna 2016.
- I. Deși de mare actualitate la nivel național, problema evitării situațiilor de plagiat la nivelul tezelor de doctorat nu este clar reglementată, fiind în prezent guvernată de reguli de bună practică (cutume) specifice fiecărui domeniu de științe. Deși IOSUD-UPT nu s-a confruntat cu situații de plagiat al tezelor de doctorat, se impune elaborarea de norme metodologice clare la nivel UPT care să fie prezentate doctoranzilor și conducătorilor de doctorat.
- J. Pentru o mai bună informare a doctoranzilor și pentru identificarea/soluționarea problemelor specifice studiilor doctorale se va organiza cel puțin o întâlnire anuală cu doctoranzii, separat pentru cele două programe din cadrul stagiului doctoral (studii universitare avansate, respectiv cercetare științifică și elaborarea tezei).

Corpul conducătorilor de doctorat din IOSUD-UPT

Conform raportului de autoevaluare, IOSUD-UPT are 165 conducători de doctorat, dintre care 33 (20%) au intrat în corpul conducătorilor de doctorat în perioada 2011-2016 în urma obținerii atestatului de abilitare. În prezent, 54% dintre conducătorii de doctorat cu vârsta peste 65 de ani, dar conducătorii de doctorat pot desfășura activitatea de îndrumare a doctoranzilor și după încetarea contractului individual de muncă prin pensionare, fără nici un fel de restricție, în baza unui contract de muncă specific studiilor universitare de

doctorat. Această opțiune firească permite valorificarea, în primul rând în beneficiul doctoranzilor, a experienței acestor cadre didactice foarte valoroase.

Direcții de acțiune:

- A. Încurajarea cadrelor didactice din IOSUD-UPT pentru obținerea atestatului de abilitare. Pentru următoarea perioadă de 4 ani, cel puțin încă 30 cadre didactice ar trebui să obțină atestatul de abilitare. Această țintă este realistă, ținând cont și de politica UPT de promovare la gradul de profesor universitar după obținerea atestatului de abilitare.
- B. Adaptarea ofertei de teme de doctorat pentru corelarea cu oportunitățile de finanțare a demersurilor de cercetare prin granturi (fonduri publice) și contracte de cercetare-dezvoltare (fonduri private).
- C. Stimularea conducătorilor de doctorat de a integra doctoranzii coordonați în grupuri de cercetare consolidate din cadrul centrelor de cercetare din UPT. Această opțiune conduce la valorificarea superioară a infrastructurii de cercetare disponibile și a experienței cadrelor didactice și cercetătorilor cu activitate susținută de cercetare-dezvoltare.
- D. Stimularea conducătorilor de doctorat pentru includerea doctoranzilor în echipele de cercetare ale granturilor/contractelor de cercetare-dezvoltare derulate în UPT. În particular, se impune implicarea activă a conducătorilor de doctorat în organizarea și derularea activităților atelierelor tematice (inițiate și dezvoltate în cadrul proiectului POSDRU ID 137070 – ATTRACTING) pentru programului de pregătire bazat pe studii universitare avansate.

Prof.dr.ing. Romeo SUSAN-RESIGA

Timișoara, 12 august 2016